

MEDEDELING AAN HET ALGEMEEN BESTUUR

Onderwerp:	Inzet op de Regionale Energie Strategie
Vergadering:	18 december 2018
Agendapunt:	9.2.
Aandachtsveldhouder:	ing. A.E.H. van Helvoirt-Looman
Informatie bij:	drs. D.J. Kolkman, manager Zuiveringsbeheer en Riolering (0314) 369 515, d.kolkman@wrij.nl
Bijlagen:	1. Overzichtskaart RES gebieden waterschap Rijn en IJssel 2. Betekenis WRIJ in de RESsen en de stand van zaken
Routing:	AB 18 december 2018

Kennis te nemen van

1. de landelijke koers met betrekking tot de Regionale Energie Strategie (RES);
2. stand van zaken van de RES in ons beheergebied, onze belangen en hoe we deelnemen.

Inleiding

Vanuit het Interbestuurlijke Programma (IBP) pakken het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen grote maatschappelijke opgaven aan; waaronder de energietransitie. Ten behoeve van de energietransitie hebben de overheden afgesproken een meerjarige programmatische nationale aanpak met landsdekkende RESsen uit te werken. De koepels VNG, IPO en UvW nemen hierbij het voortouw. Het Rijk werkt in partnerschap mee.

Sinds de voorbereidingen van het Klimaatakkoord heeft de energietransitie een vlucht genomen. Naast inspanningen aan de voorbereidingen van het Klimaatakkoord via de Unie van Waterschappen voeren we volop in de regio overleg, gaan samenwerkingen aan en ondersteunen initiatieven van derden. Met de verdere voorbereiding van het Klimaatakkoord is duidelijk geworden dat we in ons beheergebied met 5 RES-gebieden te maken hebben: de Achterhoek, Arnhem-Nijmegen, Clean Tech Regio, Twente en West-Overijssel. In bijlage 1 is een overzicht gegeven van de RESsen in ons beheergebied.

De inliggende gemeenten voeren inmiddels hun eigen proces ter voorbereiding van een gemeentelijke energiestrategie en er wordt gekeken naar kansen voor afzonderlijke wijken. Los daarvan krijgen we verzoeken van initiatiefnemers die duurzame energie willen opwekken op onze eigendommen en met onze bronnen.

Bronnen en assets

In 2015 hebben de Gelderse Waterschappen in het GEA aangegeven de assets van de waterschappen in te willen zetten t.b.v. de regionale energietransitie. Sindsdien hebben we als waterschap een kanskaart gemaakt voor waterkracht en een potentiekaart voor thermische energie uit oppervlaktewater (TEO). Landelijk is een potentiekaart voor thermische energie uit afvalwater gepubliceerd. Door middel van een infographic communiceren we met onze omgeving over de mogelijkheden die het waterschap heeft om de energietransitie op weg te helpen.

Samenvatting

Wat is de RES

De RES is een instrument om te komen tot regionaal gedragen keuzen voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie-infrastructuur. Daarmee kan in de regio invulling worden gegeven aan de afspraken uit het Klimaatakkoord. De RES heeft een horizon tot 2030 met een doorkijk naar 2050.

De RES is ook een manier om samenwerking tussen alle regionale partijen te faciliteren bij de voorbereiding en implementatie van projecten.

Daarnaast is de RES een product (het bod) waarin staat beschreven hoeveel CO2 reductie de regio kan behalen en welke strategie de regio hanteert om energiedoelstellingen te bepalen en te behalen.

Planning:

Met de huidige planning¹ zien we de volgende stappen voor ons:

- In het najaar van 2018 worden voorbereidingen getroffen en binnen iedere RES samenwerkingsafspraken gemaakt. Begin 2019 stellen gemeenteraden, Provinciale Staten en waterschapsbesturen per regio een startnotitie vast. Voor de zomer van 2019 hebben de regio's een concept-RES. Na beoordeling door het Planbureau wordt een nog resterende ambitie (indien aanwezig) door de regio's onderling verdeeld.
- Eind 2019 levert elke regio een definitieve RES op. Het bod wordt ondertekend door VNG, IPO en waterschap.
- Vanaf 2020 begint de inpassing van regionale plannen in het omgevingsbeleid van gemeenten, provincies en Rijk en het beleid van de Waterschappen (o.a. waterbeleidsplannen).
- Eind 2021 hebben de gemeenten hun warmte transitieplannen gereed.

¹ Het is waarschijnlijk dat de ondertekening van het Klimaatakkoord vertraging ondervindt. De planning van de RESsen zal daarmee worden doorgeschoven..

Planning van het totale proces van de energietransitie:

Planning van het RES proces:

stand van zaken van de RES in ons beheergebied

In alle regio's van ons beheergebied wordt gewerkt aan de energiestrategie. Bijlage 2 schetst de betekenis van ons waterschap in de RESsen. Ook is in deze bijlage de stand van zaken van de afzonderlijke RESsen weergegeven.

belang bij de deelname:

- Via de RES gaan regio's invulling geven aan de afspraken uit het Klimaatakkoord. Hiermee wordt dus de verandering van het klimaat, waar waterschappen baat bij hebben, tegengegaan.
- Voor onze eigen doelstelling energieneutraliteit in 2025 hebben we de RES in principe niet nodig. Wel kunnen er meekoppelkansen zijn voor onze eigen duurzame opwekking of later bij de uitvoering wat betreft klimaatadaptatie. Daarnaast kunnen we door deelname tijdig ontwikkelingen signaleren die onze eigen duurzame opwekking kunnen frustreren.
- Door deelname aan de RES kunnen we onze primaire taken 'bewaken'. Denk hierbij aan zon of wind op waterkeringen en bergingsgebieden of een mogelijke waterkwaliteitsontwikkeling n.a.v. aquathermie.

verantwoordelijkheid en positie:

- De koepels hebben in de voorbereidingen van het klimaatakkoord aangestuurd op een regionale aanpak waarin de overheden gaan samenwerken. De waterschappen

zijn straks medeondertekenaar van het bod dat de regio aan het rijk gaat doen. Met dit bod zijn we samen met de andere ondertekenaars verantwoordelijk voor de energiestrategie.

- Waterschap Rijn en IJssel heeft een andere verantwoordelijkheid dan gemeenten. Gemeenten zijn bevoegd gezag voor ruimtelijk kwaliteit. Waterschap Rijn en IJssel kan bronnen en assets bieden waarmee de energiestrategie door derden kan worden uitgevoerd. Via deze inbreng van onze maatschappelijke meerwaarde werken we aan een positief imago.
- Waterschap Rijn en IJssel kan een rol van verbinder spelen in de regio. Wij zijn gewend om breder te kijken dan een gemeentegrens. Als uitvoerende organisatie hebben we specialistische kennis, kennis van gebiedsontwikkelingen en projectervaring. Inmiddels doen we ervaring op met de ontwikkeling van duurzame energie. Deze kennis kunnen we delen.

deelname in de RESsen:

Ons algemeen bestuur heeft gekozen voor een maximale inzet op onze eigen energieneutraliteit. Dat maakt dat we wat betreft de energietransitie van onze omgeving geen regierol nemen en dat we pragmatisch (alleen deelnemend) inzetten op de regionale energie transitie.

Voor de RESsen Twente en West-Overijssel is ons aandeel/belang gering en is het logisch om waterschap Vechtstromen en WDOD te vragen om ons te vertegenwoordigen. Gezien ons aandeel/belang bij de RES Achterhoek, Arnhem-Nijmegen en Clean Tech is het goed om vanaf het begin betrokken te zijn. We gaan hier ambtelijk deelnemen aan voorbereidende werkgroepen en bestuurlijke inzet leveren in een stuurgroep. Voor de RESsen Arnhem-Nijmegen en Clean Tech is het mogelijk om in een later stadium onze inzet te verdelen met collega-waterschappen (respectievelijk: WSRL / V&V of WDOD).

Consequentie

Gezien de grote dynamiek van het proces kijken we vooruit voor zover we nu zicht hebben: een stip op de horizon met een flinke bandbreedte. Dat maakt dat we regelmatig de stand van zaken en onze inzet in de RESsen evalueren.

De RES heeft op zich geen juridische status. De RES leidt tot besluitvorming in het omgevingsbeleid van gemeenten en provincies. De integrale belangenafweging blijft in de omgevingsvisies en omgevingsplannen gemaakt worden.

Als IBP partner zitten we aan tafel bij het formuleren en ondertekenen van het bod voor duurzame opwekking van elektriciteit en de warmtetransitie van de gebouwde omgeving. Met de ondertekening verbinden we ons aan de uitvoering van de energietransitie in onze regio.

Financiën

Onze deelname aan de RES betreft inzet van capaciteit. Er zijn geen investeringen nodig.

Uitvoering

De komende jaren vraagt de energiestrategie vooral inzet op het strategische vlak (zowel bij de RESsen als bij gemeentelijke energievisies en warmte-transitieplannen). Gaandeweg zal onze inzet steeds meer gaan kantelen naar een praktisch-inhoudelijke inzet (het faciliteren van initiatieven van derden, resulterend in overeenkomsten en vergunningen).